

ساۋ شۋەچىن

گاۋ - ى

قەزىل ساراي تۈسى

【中国古典文学四大名著】

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

红楼梦

ساۋ شۋەچىن

گاۋ - ى

قىزىل ساراي تۈسى

【中国古典文学四大名著】

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

图书在版编目(CIP)数据

红楼梦.3:哈萨克文/(清)曹雪芹著;哈力汗等
译.- 乌鲁木齐:新疆人民出版社,2009.8

ISBN 978-7-228-12766-5

I.红… II.①曹…②哈… III.章回小说-中国-清代-
哈萨克语(中国少数民族语言) IV.I242.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2009)第 148190 号

责任编辑:阿布都哈依木

责任校对:马吾提

封面设计:夏提克

红楼梦(3)

(哈萨克文)

曹雪芹 高鹗 著

《红楼梦》翻译小组 译

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮编 830001)

新疆新华书店发行

新疆生产建设兵团印刷厂印刷

880×1230 毫米 32 开本 22.375 印张

1983 年 1 月第 1 版 2009 年 8 月第 2 次印刷

印数:7001-9000

ISBN 978-7-228-12766-5 定价:40.00 元

بۇل كىتاپ ھالىق ادەبىيەت باسپاسىنىڭ 1964 - جىلى
2 - ايدا بەيجىڭدە باسلىغان 3 - رەتكى باسپاسىنا ساي اۆدارىلدى .
本书根据人民文学出版社 1964 年 2 月北京第 3 版翻译出版。

جاۋاپتى رەداكتور: ʼابدىقايىم زىكرىيا ۋلى
جاۋاپتى كوررەكتور: ʼماۋلىت ʼشارىپ ۋلى
مۇقاباسىن جوبالاعان: شاتتىق اڭسا

قىزىل ساراي ʼتۈسى (3)

اۆتۈرى: ساۋ شۋەچىن گاۋ - ى
«قىزىل ساراي ʼتۈسىن» اۆدارۋ گرۇپپاسى اۆداردى

*

شىنجاڭ ھالىق باسپاسى باستىردى
(ʼۈرمىجى قالاسى وڭتۈستىك ازاتتىق كوشەسى 348 - اۋلا)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۈكەنىنەن تاراتىلدى

شىنجاڭ ʼۈندىرىس - قۇرىلىس بىڭتۇەنىنىڭ

باسپا زاۋودىنىدا باسلىدى

فورمات 1/32 1230 × 880 ، 22.375 باسپا تاباق

1983 - جىل ، قاڭتار ، 1 - باسپاسى

2009 - جىل ، تامىز ، 2 - باسلىۋى

تيراجى: 7001—9000

ISBN 978—7—228—12766—5

باعاسى: 40.00 يۋان

مازمۇنى

الپىس بىرىنىشى تاراۋ

دال بولپ داعدارپ قالغان باۋيۇيدىڭ ۇرلىققا ارا ءتۇسۋى
داۋعا شەشىم، قىلمىسقا كەسىم ايتىپ پيڭىردىڭ بىلىك
جۇرگىزۋى 1

الپىس ەكىنىشى تاراۋ

اۋسار شياڭيۇننىڭ ماس بولپ، شۇعىنىق گۈلىن بۇركەنىپ
ۇيقىعا كەتۋى
اڭعال شياڭليڭنىڭ انارگۈل كويلەك ەلەگىنەن ابىرمەن
قۇتىلۋى 21

الپىس ۇشىنىشى تاراۋ

تۇعان كۈن تىلەۋىندە توپتى ارۋدىڭ تۇنىمەن سايران قۇرۋى
عۇمىر ۇزاق ءدارىسن جەپ قازا بولغان اتا قازاسىن كەلىنىنىڭ
باسقارۋى 59

الپىس تورتىنىشى تاراۋ

تۇڭعىق قىزدىڭ تۇنەرىپ، بەس سۇلۋ جىرىن جازۋى
اۋەبى ەردىڭ ەلىتىپ كىسەسىن سىعا تارتۋى 91

الپس بەسنشى تاراۋ

جيا مرزانىڭ جاسىرىن يۋىرجىيە بىكەشتى الۋى
يۋسانجىيەنىڭ ليۋ شياڭليانغا اڭسارى اۋۋى 122

الپس التىنشى تاراۋ

عاشىق قىزدىڭ عاشىقتىق قۇساسىمەن جەر قۇشاعىن تابۋى
تاسباۋىر ەردىڭ تاسباۋىرلىقپەن تاركىگە جول الۋى 143

الپس جەتىنشى تاراۋ

جەرىنىڭ زاتىن كورپ قالامقاستىڭ مەكەنىن ساعىنۋى
قۇپيانى بىلىپ ۋاڭ شىفىڭنىڭ مالايىدان سۇراق
الۋى 160

الپس سەگىزىنشى تاراۋ

سورلى يۋىرجىيەنىڭ شرعامەن سايران باقشاسىنا بارۋى
كۈنشىل ۋاڭ شىفىڭ بىكەشتىڭ نيڭگو ورداسىندا شۇرقان
سالۋى 188

الپس توعىزىنشى تاراۋ

سايقالدىقتى سايلاپ ەل قولىمەن جان الۋ
ءدام - تۈزىنىڭ تاۋسىلعانىن سەزىپ التىن جۇتىپ جاي
تابۋى 213

جەتپىسىنى تاراۋ

لېن داييۇيدىڭ شاپتول شەشەگى قاۋىمىن قايتا قۇرۇۋى
شى شاڭيۇننىڭ ۋيەڭكى مىزامى جىر تەرمەسىن
شعارۋى 234

جەتپىس *بىرىنشى تاراۋ

باقاس قاتىنىنىڭ كوڭلىنىنە باقاستىق بۇگۈى
مەشۇق اتتى قىزدىڭ مەشۇقتارغا قاقاس جولىغۇى ... 253

جەتپىس ەكىنشى تاراۋ

ۋاڭ شىفېڭ بېكەشتىڭ قايراتىنا سۈيەنپ، ناۋقاسپىن دەۋدەن
ۋىيالۋى
ۋاڭىردىڭ ايەلىنىڭ بىلىكتىگە ارقالانىپ كۈشپەن قۇدالىق
سالۋى 278

جەتپىس *ۋىشنىشى تاراۋ

اڭغىرت قىزدىڭ اڭداۋسىزدا سۈرەتتى دوربانى تاۋىپ الۋى
موندىباس بېكەشتىڭ التىن تۈيرەۋىشتى سۇراۋدان
جالتارۋى 299

جەتپىس *تورتىنشى تاراۋ

شامىستىرەش الاياقتىڭ كۇماندى كوپتىرىپ سايران باقشاسىن
تەننىتتىرۋى
سەكتەن بويىن اۋلاقتاۋشىنىڭ نىڭگو ورداسىمەن ات كەكىلىن
كەسىنۋى 320

جەتپىس بەسنىشى تاراۋ

تۇنگى ساۋىق داستارقانىدا سۇمدىق داۋىس ەستىلىپ جاماندىقتىڭ
دەرەك بەرۋى
كۆزدىڭ تولغان اي تاماشاسىندا تىڭ ولەڭدەر تۇپ جاقسىلىقتىڭ
نشان ەبلدىرۋى 353

جەتپىس التىنىشى تاراۋ

ءدوڭ ورداداعى سىبىزىمنىڭ مۇڭلى كۈيگە سارناۋى
شۇڭقىر سارايداعى ارۋدىڭ قاسىرەت جىرىن تولعاۋى... 380

جەتپىس جەتىنىشى تاراۋ

كورىكتى كۇڭشەنىڭ قورلىق كورپ قىرشىنىنان قىلۋى
اسەم انىشلەردىڭ تاۋى شاعىلىپ تاركى دۇنيە بولۋى... 403

جەتپىس سەگىزىنىشى تاراۋ

قارت وقىمىستىنىڭ سۇلۇ ساردار جىرىن جىناقتاۋى
اڭعال بەكزادانىڭ ايدىنگۈل ارۋىن جوقتاۋى 433

جەتپىس توغىزىنىشى تاراۋ

شۋە پانىنىڭ ايۋداي اقىرغان ايەل الۋى
جيا يىڭچۇننىڭ جىرىقتىش ەبورى ەرگە قوسىلۋى 464

سەكسەننىشى تاراۋ

سۇلۇ شياڭلىڭنىڭ كورسەقىزار ەرىنەن قورلىق كورۋى
ۋاڭ ەدارۋىشتىڭ كۈندەستىك ەمىن كوكىپ بەرۋى 478

سەكسەن *بىرىنشى تاراۋ

*تورت ارۋمەن بالىق اۋلاپ باق سىناسۇ
اكە بۇيرىغى بويىنشا ەكىنشى رەت وقۇعا ءتۇسۇ 498

سەكسەن ەكىنشى تاراۋ

قارت وقمىستىنىڭ قاعيدانى ۋاعىزداپ قايسار جۇرەكتى قاعىتۇى
شېبار قامىس ساراينىداى سىرقاتتىڭ تۇسنەن شوشىنۇى 518

سەكسەن *ۇشىنشى تاراۋ

جيا يۋانچۇن خانىشا توركىندەرىنىڭ كوڭىل سۇراپ ورداعا
كىرۋى
شۋە باۋچاي يىكەشتىڭ نزاغا بۇلىعپ شىنەن تىنۇى 543

سەكسەن *تورتىنشى تاراۋ

وقۇ سىنىنان وتكەن باۋيۈگە قالغۇدىق ايتتىرۋدىڭ قوزعالۇى
كوڭىل سۇراي بارعان جيا حۋاننىڭ اشۇ - ارازدىقتى قايتا
قوزدىرۋى 567

سەكسەن بەسىنشى تاراۋ

جيا جىڭنىڭ مەڭگەرمە باستىعى *مانسابىنا كوتەرىلۇى
شۋە پاننىڭ جەر اۋدارىپ ايداۋعا كەتۇى 590

سەكسەنالتىنشى تاراۋ

پاراعا تويغان تورەنىڭ دەلۈنى اۋدارۋى
ءىشى پىسقان بىكەشتىڭ نوتا كىتابىن ءتۈسىندىرۋى ... 614

سەكسەن جەتىنشى تاراۋ

دايۋىيدىڭ كۈز جەلىمەن كۈي شەرتىپ شەر تولعاۋى
مياۋىيىدىڭ ءمىناجاتتان مەزى بوپ جىن قارماۋى 635

سەكسەن سەگىزىنشى تاراۋ

قۋانىشقا بولەنگەن باۋىيىدىڭ جەتىم بالانى ماداقتاۋى
وتباسى سالتىن تۈزەتكەن جيا جىننىڭ مالايىلارىن
ساباۋى 654

سەكسەن توغىزىنشى تاراۋ

توندى كورىپ تولعانغان بەكزادانىڭ جوقتاۋ جىرىن جازۋى
سەلت ەتكەننەن سەلك ەتكەن بىكەشتىڭ قورەكتەن
قالۋى 674

توقسانىنشى تاراۋ

شاپانىن جوعالتقان جارىلى قىزدىڭ جازىرىلۋى
جەمىس ۇسىنىلغان جاس جىگىتتىڭ داعدارۋى 692

الپس ئېرىشى تاراۋ

دال بولپ داغدارپ قالغان باۋيۇيدىڭ ۇرلىققا
ارا تۇسۇ
داۋعا شەشىم، قىلمىسقا كەسىم ايتپ پىڭىردىڭ بىلىك
جۇرگىزۋى

«القيسا، ليۇدىڭ ايەلى بەدىرەكتىڭ قىقار ءسوزىن ەستىپ:
— ءوي، مەشىننىڭ كۇشىگى! تاتەڭ تۈزدەن تامىر تاۋىپ،
جاناشىرعا جارايىتىن بولدىڭ عوي؟ كۇماندانىپ كورشى قانە!
بالەم ەندى كىرگىزبەسەڭ، توبەڭدەگى توشىتىعان تۇلىمىڭدى
جۇلىپ الارمىن! — دەدى كۇلىپ.
الگى بەدىرەك ەسىكتى اشىپ بەرمىي، ونىڭ جەڭىنىنەن
تارتىپ:

— اينالايىن تاتەتاي! شىكەرگە كىرگەن سولڭ ەيتەپ
جىمقىرىپ، ازىراق ورىك اكەلىپ بەرشى، تاپچىلماي توسا
تۇرايىن. ەگەر ەسىڭنەن شىعارار بولساڭ، مۇنان بىلاي اراق -
شاراپ، ماي - سۇي الامىن دەپ ءتۇن ورتاسى 3 - دابىلدا
كەلسەڭ دە، جارىقتىعىم، ەسىك اشادى ەكەن دەمە. بايبالام
سالىپ، باسىڭدى جەرگە توقپاقتاساڭ دا ءتلىڭدى المايمىن! —
دەپ قىلجاڭدادى.

— ەسىرىك! — دەپ جەرگە تۇكىرىگىن بىلىش ەتكىزدى
ليۇشى، — بىلىعى جىل باياعىداي كۇنىڭ بار ما؟ بۇل
بىردەمەلەردىڭ ءبارىن شەشىلەرگە ەنشىلەپ ءبولىپ بەرگەن.
شەتىنەن بەتتەرىن جۇلادى! اعاش تۇبىنە جولاپ كەتسەڭ ءيت

كورگەن تەكە كوزدەنپ ەجرەيىپ كەتەدى ٴبارى! جەمسكە قول تيگىزىپ كورشى قانە! باقشا كۈزەتىپ جۇرگەن ناعاشى اپا، جيەن جەڭگە تۇستارىڭنان سۇراماي ماعان قىلقىلداعانىڭ قاي قىلىعك؟ «قامباداى تىشقان قارعادان ٴدان دامەتپتى» دەگەن وسى ەكەن عوي! كەشىپ جۇرگەنگە بۇيرىماغان ۇشىپ جۇرگەنگە قايدان بۇيرىسن - ۋ!

— ويىر - اي، جوق بولسا بولدى، قاقساماشى ەندى، — دەپ كۈلدى بەدىرەك، — جازىقتىم مۇنان بىلاي ماعان كۈنىڭ تۇسپەس بالەم؟ اپەكەم جايلى ورىن تاپسا جالنىشتى بولار كۈنىڭ الدا! ٴتىلىن قايتارماساق تىلگەنمىز بولادى ٴالى.

— قاراي گور، قاتپا مەشنىنىڭ سىقىرسۇن؟ بايقۇس - ۋ، اپەكەڭە دايسىن تۇرعان قايداى قۇتتى ورىن، — دەدى ليۋ شى جىمىيىپ.

— بولدى كولەكتەمە، — دەپ ئىرجىڭدادى بەدىرەك، — باپاعىدا بىلگەمىن! سەندەردىڭ تىڭشى جانسىزدارىڭ بولعاندا، بىزدە دە بولماي ما ەكەن؟ وسال دەمە! مەن مۇندا قاعا بەرس تۇرعانىممەن ەكى بىردەي اپەكەم ىشتە وتىر. ولاردىڭ دا بەت - بەدەلى جامان ەمەس، مەن بىلمەيتىن وسى ٴس بار ما!

ولار ٴوستىپ تۇرعاندا ىشتەن ٴبىر كەمپىردىڭ: — جۇگىرمەك، جىلدام بارىپ الگى ليۋ تاتەڭدى شاقىر، كەشىگىپ قالىپ ىسكە كولدەنەڭ بولپ قالماسن، — دەگەن ايعاي ەستىلدى. ليۋدىڭ ايهلى بەدىرەكپەن مىلجىڭداعانىن دوعارىپ، ەسىكتى ابدىراي اشتى دا:

— اسىقپاڭىز، كەلىپ تە قالىدىم، — دەپ مايپوزداي كۈلە كىردى. اسحاناغا كەلسە، وندا ٴبىرقانشا سەرىكتەرى وزدىكتەرىنەن ىسكە كىرىسىپ كەتە الماي، ونىڭ جايعاستىرىپ جىبەرۋىنە باعىپ تۇرعان ەكەن، كەلە سالا: — بەسنىشى بويىچەتكەن قايدا؟ — دەپ سۇراغان وعان:

— الگىندە عانا شايجاناداعى اپەكە — سىڭلىلەرىمىزدىڭ قاسىنا كەتتى، — دەپ جامىراي جاۋاپ بەردى تۇرغاندار. مۇنى ەستىپ، ليۋ شى قوللىنداعى دارىلىك سۇلاما سىرنەسىن قويا سالا، ۋار قۇجىراغا ارناپ اس — تاغام ۋېولىدى. وسى ساتتە يىڭچۇننىڭ قۇجىراسىنان كىشكەنتاي كۇڭشە ليانخۇا جەتتەپ كەلىپ: — سىچى اپەكەم بۇرىشىن تاتىتتەپ قۇرىعان ۋېر كەسە جۇمىرتقا سۇرايدى، — دەدى. — نەدەگەن ارداقتى ەدى! يىل جۇمىرتقا جوقتىڭ قاسى، ون جارماققا بىرەۋى تابىلماي جاتسا مۇنىسى نەسى. كەشە قوجاينىدار تۇستارىنا بەرەمىز دەپ باقانداي بەس دەلدال شىعەپ ەكى مىڭىن ۋولدىم — تالدىم دەگەندە ارەڭ اكەلدى. جوقتى جونام با مەن؟ بارىپ ايت، باسقا ۋېر كۇنى جەسىن، — دەدى ليۋ شى. — انەۋ كۇنى بۇرشاق سۇزبەسىن جەيمىن دەگەندە قايداعى ۋېر بورسىغانىن بەرىپ ەڭ، ماعان جاتىپ كەپ كوپىردى؛ بۇگىن جۇمىرتقا دەسە اۋزىڭدى قۇ شوپپەن ۋسۇرتىپ تۇرغانىڭ مىناۋ. نەمەنە ەكەن سولغۇرلى! جۇمىرتقا ەكەش جۇمىرتقا دا جوق دەگەنگە كىم سەنەدى، اقتارىپ الپ شىعەپ، ۋجۇزىڭدى ايداي قىلايىن با! وسىنى ايتىپ ليانخۇا كەبەجەگە جەتتەپ بارىپ اشىپ قالىپ ەدى، ونشاقتى جۇمىرتقا سوپاڭ ەتتەپ شىعا كەلدى. — جوق بولسا مىناۋ نە؟ اۋسەلەڭ وسىنشالىق اسىپ كەتتى مە سەنىڭ! جەسەك قوجاينىنىڭ بەرگەن تىەسىلى سىباعاسىن جەيمىز، وعان سەنىڭ نەڭ كۇيدى؟ سونشا باجالاقتاپ قىزعىشتاي قورىتىن. ۋوزىڭ جۇمىرتقالاپ پا ەڭ! الدەن وسىنشالىق قىزغاناتىن! ليۋ شى قوللىنداعى ۋسىن قويا سالىپ،

شايتىغا جونەلدى: — شاشپا جىنىڭدى! جۇمىرتقالاسىن شەشەڭ جۇمىرتقالاپ جۇرگەن شىعار! ساي بەتىنە قالقىما قىلايىن دەپ ارەڭ بىرنەشەۋىن بىر كىپ قالىپ ەم، بويىچە تەكەندەردىڭ بۇگىنشە تابەتى تارتپاعان سول قىسىلغاندا بىستە تەرمىن دەپ سارمايداي ساقىتاپ وتىرمامىن. سەندەر بارىن قىلىپ الساڭدار، كەرەك دەپ كەلىپ قالغاندا، پىسىرىلغانىن قويىپ جۇمىرتقاننىڭ شىكىسى دە جوق پا دەسە نە بەتىمدى ايتام! سەندەر اۋلانىڭ جەتى قابات تۇكىپىرىندە جاتىپ الپ «الما پىس، اۋزىما ءتۇس» دەگەندى عانا بىلەسىڭدەر، جۇمىرتقانى دا بولمىسىز جاي نارسە دەپ قارايسىڭدار، اناۋ ساۋدا — ساتتىق بازارىندا نە بولپ جاتقاندا نە جۇمىستارىڭ بولسىن؟ كەكرەلەپ جۇرگەندە باسقانى قويىپ، سابانغا دا زار بولار كۇنگە قالاسىڭدار ءالى! سەندەر ارىقىلى ولارعا ايتىپ قويىپ، مايلى پالاۋ، اق شەلپەك، سەمىز تاۋىق، تەل ۇيرەككە قاناعات ەتسىن. جەپ — جەپ كۇپتى بولپ الادى دا، ويىاي جۇمىرتقا، بۇرشاق بىرىمشىك، ويىاي قىما، تۇزدىقتىق دەپ كۇن سايىن الەگىمىزدى الادى. مەن شاۋجايلاپ وتىرماسام، سەنى كورپ ونى ون ءتۇرلى تاعام داينداتتىرۋدان ۇيالمايدى، ولاي بولغاندا اناۋ باس قوجاينداردى كۇتپەي، قوسالقى قوجاين سەندەرگە بار ءمازىردى بىر — اق بەرىپ وتىرسام جارايدى ەكەن دە!

مۇنى ەستىپ لىانخۇا قىزاراقتاپ، شاڭگىلدەي جونەلدى: — كىم كۇندە كەلىپ سەنەن بىردەمە الام دەدى، نەگە وسىنشا كوپىرەسەڭ؟ سەنى قاجەتتىمىزگە شاقىرماغاندا نە قىلۋشى ەدىك؟ انەۋ كۇنى چۇنيان كەلىپ چىڭخۇن اپەكەم الابوتانىڭ ساباعىنا زاۋقى ءتۇسىپ وتىر دەگەندە، ەتپەن قۇرامىن با، تاۋىقپەن بە دەپ بايەك بولپ كەتپەپ پە ەڭ؟ چۇنيان ەتپەن قۇبرعان ۇنامسىزداۋ، مايدى از سالىپ قىمامەن قۇرسىن دەپ

ايتتى دەگەندە ءوزىڭدى ءوزىڭ «اڭگۈدىگىم - اي» دەپ جازىرا
جۇڭىرىپ، سىپ - سىپ باسىپ قولىڭدى جۇپ، لەزگە قۇرىپ
«بۇرالقى يىتەي» قۇيرىغىڭدى بۇلعاقتاتىپ، قول - اياغىڭ
جەرگە تىمەي ءوزىڭ اپارىپ بەرمەپ پە ەدىڭ، بۇگىن مەنى
كۈلدەنەڭ تارتىپ، كەلىنىم ساعان ايتام، قىزىم سەن تىڭدا
دەۋىن مۇنىڭ!

ليۇدىڭ ايهلى قولما - قول:

— مەنە يمانىم، مەنە تاڭىرىم، جۇرت كوزى كورىپ وتىر
عوي! ءبىر انەۋ كۈنگى عانا مەس، تالايدان بەرى - اق قاي
قۇجراداعى بويىچە تەكەن وقتا - تەكتە بىرەر ءساي قوستىراتىن
بولسا، قايسى ءبىرىنىڭ اقشاسىن اكەلمەي قوستىرىپ العانىن
كوردىڭ؟ بەرسىن - بەرمەسەن وسىنداي تەكەننىڭ ءوزى بىزگە
نەداۋىر ايبىر، بويىچە تەكەندەرى مەن كۇڭشەلەرىن قوسقاندا 40 -
50 ادام كۈنىنە ءوز اقشاسىمەن 2 تاۋىق، 2 ۇيرەك، 10 - 20
جىڭ ەت، ءبىر تىزبەك جارماقتىق ءساي جەسەن دەيىكشى،
ەسەپتەپ كورشى ءوزىڭ، بۇل نەمەنەگە جەتەدى؟ ءتپتى ەكى
ۋاقىتتىق تاماققا دا جەتپەيدى! وسىنىڭ ۇستىنە اناسىن قوس،
مىناسىن كوبەيت دەي بەرسە قايدا بارماق؟ ساتىپ اكەلگەندى
ولقىسىنىپ كەكرەلەپ كەپ وتىرعاندارى! بويىتەرى بولسا
حانىمعا بارىپ، سىباعالارىن كوبەيتتىرسە نەتتى! قۇددى اناۋ
ۇلكەن اسحانادا جامالاتىن ءاز حانىمعا ارنالغان تاعام سياقتى،
دۇنيەدە بار ءسايدى تاقىتاغا ءتىزىپ جازدىرىپ قويىپ، كۈنىنە
الما - كەزەك اۋىستىرىپ، اي سوڭىندا ءبىر - اق ەسەپتەتسە
جاراسپاس پا ەدى! انەۋ كۈنى ءۇشىنشى بويىچە تەكەن مەن باۋچاي
بويىچە تەكەن تۈزدىقتالىپ قۇرىلغان بۇرشاق وندىرمەسەن جەيىك
دەپ كەلىسىپ الا قويىپتى دا كۇڭشەلەرىنىڭ بىرىنەن 500
جارماق جىبەرىپتى. مەن: ەكى بويىچە تەكەن مەسقارىن بولسىپ
كەتسە دە 500 جارماقتى جەپ تۈگەتە المايدى، 20 - 30 جارماق

تا جەتتەپ جاتىر، دەپ كۈلدىم دە تاباندا ءوزىم بارىپ اقشانى قايتارىپ بەرىپ ەم، اراق - شاراپ الپ ءىش دەپ اقشانى الساشى، قازىر «اسحانامىز» بولىنىپ شىقتى، كۇڭشەلەر اناۋ كەرەك، مىناۋ كەرەك دەپ قاجاماي تۇرمايدى. ءبىر سالىم تۈز، ءبىر قاسىق سىركەدە ءبارى اقشاعا كەلدەدى عوي، بەرمەسەڭ جامان اتتى بولاسىڭ، بەرسەڭ ورنىن تولتىرار جەرىڭ جوق، ونان دا مىنا اقشانى الپ، سولاردىڭ ارتىق - كەمىنە سەپ قىل» دەمەسى بار ما! نەتكەن بىلەرى بار بويىچەتكەن دەسەڭشى، شىمىزدەن قاتتى رازى بولدىق، مۇنى اپايدىڭ ەستىپ قالارىن كىم بىلگەن، ول لىۋ شىغا وڭاي ولجا ءتۈسىرىپ وتىرعانى نەسى دەپ شاپتىغا دولدانىپتى دا، ارادا ون نەشە كۈن وتپەي جاتىپ - اق، ءبىر كۇڭشە قىزىن ماعان جىبەرىپ، ونى دا، بۇنى دا سۇراتا باستادى. بۇعان كۈلگەننەن باسقا نە دەيمىن. سەندەر ابدەن داندەپ الپ، انانى اكەل، مىنانى بەر دەپ تاقىلداپ كەپ وتىراسىڭدار، مۇنى مەن نەمەن تولتىرامىن؟

— ولار شاڭقىلداسىپ جاتقاندا، سىچى تاغى بىرەۋدى لىانخۇاننىڭ ارتىنان جىبەرىپتى، ول كەلە سالما:

— وسىندا ءولدىڭ بە؟ نەمەسە بادالىپ قالدىڭ، — دەپ تەپەڭدەي كىردى.

بۇلىغا جونەلگەن لىانخۇا سىچىغا بارا سالما ءبىردى ەكى ەتتەپ جىرداي قىلدى. مۇنى ەستىپ وت الپ قوپاعا تۇسكەن سىچى، يىڭچۇننىڭ تاماعىن بەرە سالما، كىشكەنتاي كۇڭشەلەردى ەرتىپ اسحاناعا جەتتى، ولار كىرىپ كەلگەندە، ءبىرقاشاسى تاماقتانىپ جاتقان ەدى، اۋجايدىڭ انايلىعىن بايقاعان جۇرت جىلى ءجۇز بىلدىرىسكەن بولپ، جىگى - جاپار ورىندارىنان ۇشىپ - ۇشىپ تۈرەگەلىپ، ونى وتىرۋعا ۇسىنىس ەتتى.

— كەبەجەدەگى كوكتاتتاردىڭ ءبىرىن قالدىرماي الپ شىعىپ يتكە تاستاڭدار، قىزىعىن باسقا بىرەۋ كورگەنشە، —

دەپ بۇيرىدى سىچى كىشكەنتاي كۇڭشەلەرگە. سول - اق مۇڭ
كەن كىشكەنتاي كۇڭشەلەر استاڭ - كەستەڭ -
شعارىپ تۇس - تۇستان بەتالدى لاقتىرا باستادى. بەرەكەسى
ۇشقان جۇرت بىرەسە جۇگىرىپ ولاردىڭ قولدارىنا اسىلسا،
بىرەسە «بويجەتكەن - اۋ، بالانىڭ سوزىنە ەرگەنىڭ نە؟ ليۋ
جەڭگەيدىڭ 8 باسى بولسا دا ءسزىڭ شىمبايڭىزعا تيۋگە ءداتى
بارا ما؟ جۇمىرتقا ساتىپ الۋ شىنىندا دا قىيىن. ءبىز الگىندە
وعان جاقسى - جاماندى ايرىمايسىڭ، قايتسەڭ دە امالداپ
ايتقاننى ورىندا دەپ ەدىڭ، ول اقىلىنا كەلىپ، اسىعەس پىسىرا
باستاغان. سەنبەسەڭىز وشاققا قاراڭىز» دەپ جالبارىندى.

سىچى اكە - كوكەلەپ، جالبارىنا جالىنعان جۇرت سوزىنەن
ەندى عانا نىزبارىنان قايتىپ، انتەك بايىرقالاي باستاپ ەدى،
لاقتىرارىن لاقتىرىپ بولعان كىشكەنتاي كۇڭشەلەر دە بايىزداپ
اراشاعا كىرىستى. بۇرق - سارق ەتىپ، ءبىر اۋىق الەك سالعان
سىچى كوپ كەڭەسەنەن كەشە الماي كەرى قايتتى، ال ليۋدىڭ
ايەلى دە ءبىر كەزەك شىنى - ايامىن شارقىلداتىپ، ءارى - بەرى
كۇڭكىلدەدى دە ەرىكسىز ءبىر كەسە جۇمىرتقا پىسىرىپ جىبەرىپ
ەدى، ءبىراق سىچى مۇنىسىن الا سالا جەرگە ءبىر - اق شاشپاسى
بار ما. تاغى ءبىر پالە شىعارا ما دەپ مىستاي بولعان جۇمىرتقانى
اپارۋشى قايتىپ كەلگەنىندە ليۋ شىعا «ا» دەپ اۋزىن اشۋعا دا
باتىلدىق ەتە المادى.

ليۋ شى قىزىنا ءبىر كەسە سورپا، جارتى شىنى كوجە قۇيىپ
بەرىپ، سۇلاما مىرنەسىنىڭ جايىن ايتىپ ۇعىندىردى. مۇنى
ەستىگەندە ۇزىرعا ەيتەپ جىرىمداپ، فاڭگۇانغا ساۋقات ەتەيىن
دەگەن وي كەلدى دە، جارتىسىن ءبولىپ قاعازعا وراپ الىپ،
ادام سايابىرلاعان الاكەۋىمدە اعاش - اعاشتى تاسالاي فاڭگۇانغا
جونەلدى. ءساتى تۇسكەندە، ءاي دەيتىن كۈلدەنەڭ كەزىكپەدى
دە شاتتىق اۋلاسىنىڭ قاقپاسىنا دەيىن بۇگەتسىز جەتىپ كەلدى.